

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ**

**Θεοδόσης Πυλαρινός
Σοφία Χατζηδημητρίου
Λάμπρος Βαρελάς**

**Κείμενα
Νεοελληνικής Λογοτεχνίας**

Α΄ Γυμνασίου

Τόμος 7ος

**Κείμενα
Νεοελληνικής Λογοτεχνίας**

Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Τόμος 7ος

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 /
Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:**

**«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων
εκπαιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος

Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ

Πρόεδρος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου

**Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων
βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού
εκπαιδευτικού υλικού με βάση το
ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Γυμνάσιο»**

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου

Αντώνιος Σ. Μπομπέτσης

Σύμβουλος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημ. Υπεύθ. Έργου

Γεώργιος Κ. Παληός

Σύμβουλος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου

Ιγνάτιος Ε. Χατζηευστρατίου

Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγ. Ινστιτ.

**Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από
το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και
25% από εθνικούς πόρους.**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

**Θεοδόσης Πυλαρινός, Λέκτορας του
Ιονίου Πανεπιστημίου**

Σοφία Χατζηδημητρίου,

Σχολική Σύμβουλος

**Λάμπρος Βαρελάς, Ερευνητής του
Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας**

ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Γρηγόριος Πασχαλίδης, Επίκουρος

Καθηγητής του Παν/μίου Θεσ/νίκης

Ελευθέριος Καριότογλου, Σχολικός

Σύμβουλος

Χρυσούλα Δελή, Φιλολόγος

Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπ/σης

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Βασίλειος Βουβονίκος, Φιλολόγος

**ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ
ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ**

**Χρυσούλα Βέικου, Σύμβουλος του
Παιδαγωγικού Ινστιτούτου**

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ

**Ηλίας Γιούρης, Φιλολόγος
Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπ/σης**

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

Δημοσθένης Κοκκινίδης, Ζωγράφος

**ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ**

**ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ**

**Ομάδα Εργασίας
Αποφ. 16158/6-11-06 και
75142/Γ6/11-7-07 ΥΠΕΠΘ**

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ**

**Θεοδόσης Πυλαρινός
Σοφία Χατζηδημητρίου
Λάμπρος Βαρελάς**

**ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ
ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ**

**Κείμενα
Νεοελληνικής Λογοτεχνίας**

Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Τόμος 7ος

Λιλή Ζωγράφου

Στρίγκλα και καλλονή

Το διήγημα περιέχει αρκετά αυτοβιογραφικά στοιχεία της συγγραφέα από την αυτοεξορία της στο Παρίσι κατά τη διάρκεια της δικτατορίας (1967-1974).

Δημοσιεύτηκε το 1994 στην εφημερίδα Ελευθεροτυπία.

Μια στρίγκλα, σου λέω, που τη λάτρεψα έντεκα χρόνια και με τυράννησε άλλα τόσα. Τόσο όμορφη όμως που σου κοβόταν η ανάσα. Το πρώτο πλάσμα που μ' έκανε κυριολεκτικά ό,τι ήθελε. Μια φορά όλη κι όλη, μια φορά σ' τ' ορκίζομαι, αποφάσισα ν' αντισταθώ στην αδυναμία μου και να λείψω

πέντε μέρες χωρίς να την πάρω μαζί μου, και ξέρεις πώς μ' εκδικήθηκε; Μπορείς να φανταστείς πώς; Πέθανε! Ναι, σου λέω, πέθανε. Και κανείς δε θα μου βγάλει από το μυαλό πως πέθανε για να με τιμωρήσει. Η ανόητη, η τρελή, η άπονη. Αυτοκτόνησε.

Τέσσερις ημέρες έφτασαν.

Έπεσε μες στο πανέρι της, πάνω σε μια φούστα μου (που της έβαλα για να με νιώθει κοντά της), κι αρνήθηκε να φάει, να πιει, να ζήσει. Και το πέτυχε, το άκαρδο. Πέτυχε να μου ανταποδώσει το σπαραγμό της γιατί έφυγα και την άφησα.

Έτσι, σαν ένα μεγάλο μαχαίρι με στόχευε πίσω από την πόρτα του γυρισμού μου η είδηση του θανάτου της. Κι ο κόσμος σκοτείνιασε στις εννιά το πρωί, καθώς ένα γογγητό βγήκε από την καρδιά μου και

κατρακύλησε σε χείμαρρο από δάκρυα. Πήρα το δρόμο με τα πόδια κλαίγοντας. Να 'ναι άνοιξη, να 'ναι ο ουρανός γεμάτος δώρα από φως, να σου χαμογελούν τ' ανοιχτά παράθυρα των σπιτιών ανεμίζοντας τις κουρτίνες τους και να χάνεις το νόημα της ζωής χάνοντας ένα τοσοδούλικο ζωάκι;

Μην παραξενεύεσαι! Ένα σκυλί αποδέχεται ό,τι αγάπη διαθέτεις. Όσο χρειάζεσαι να δώσεις, όλη την αγάπη που οι άνθρωποι γύρω σου προσπερνούν. Κι όσο περισσότερο του δίνεις, τα μάτια του σου επιστρέφουν καταρράκτες χαράς κι ευγνωμοσύνης. Τρυπώνουν μέσα σου και σε χαϊδεύουν σαν όλα τα χέρια που σ' εγκαταλείψανε.

Και να 'μαι τώρα καρφωμένη με τούτο το μαχαίρι της ενοχής, ολομόναχη, να ντρέπομαι να

κυκλοφορήσω το απελπισμένο πρόσωπο μου, γιατί άλλο δεν μπορώ να πω παρά η Νίνα πέθανε και προκάλεσα 'γώ το θάνατο της, και ποιος να καταλάβει τέτοιο σπαραγμό και τόση ερημιά.

Εκείνη μεγάλωνε σ' ένα κοφίνι μαζί με τον αδελφό της σ' ένα μαγαζί του Παρισιού, ζεστή. Εγώ περπατούσα ξεπαγιασμένη, αυτοεξόριστη στους μεγάλους δρόμους της πατρίδας της. Χούντα. Παραμονές Χριστουγέννων κάθε ξενιτεμένος νιώθει πιο έρημος. Όλοι οι άλλοι περπατούν πιο ζωηρά, μιλούν χαρούμενα, ψωνίζουν, μέσα στο σκηνοθετημένο παραμύθι του χριστουγεννιάτικου Παρισιού. Εγώ δεν πήγαινα πουθενά και κανείς δε με περίμενε.

Καθώς βγήκα από το μετρό, έπεσα πάνω σε μια βιτρίνα με δυο

πιθηκάκια. Το ένα φορούσε ένα πουλόβερ, το άλλο ολοτσιτίδο. Αυτό, το τελευταίο, προσπαθούσε να βγάλει το πουλόβερ του ντυμένου. Αφού πάλεψε λίγο μαζί του, κατάφερε τέλος να το γδύσει. Κι άξιζε τότε η προσπάθεια να το φορέσει εκείνο. Πέρασε το λαιμό μια χαρά. Έλα όμως που δεν τα κατάφερε να περάσει τα μανίκια. Το ξανάβγαλε λοιπόν και ξανάρχιζε από την αρχή. Τώρα το βοηθούσε και το άλλο πιθηκάκι. Με αποτέλεσμα να του περάσει και το μανίκι στο λαιμό. Τσιρίζανε και τα δυο, τραβολογούσαν το πουλόβερ, ρίχνανε καμιά καρπαζιά το ένα στο άλλο, ώσπου άνοιγε από μέσα η βιτρίνα και κάποιος φόραγε κανονικά το πουλόβερ στο ένα από τα δυο. Και η ιστορία ξανάρχιζε. Γελούσα τόσο πολύ, που χωρίς να

το σκεφτώ μπήκα στο κατάστημα. Είχα όμως αποφασίσει πως θ' απο- κτούσα ένα ζωάκι.

Ολόγυρα, στα αραδιασμένα κοφίνια, πρόβαλλαν φατσούλες, σκυλάκια, γατούλες πεντάμορφες, χαμστεράκια πολύχρωμα. Περπα- τούσα αργά όταν είδα δυο ολόλευκα στρογγυλά μπαλάκια κουρνιασμένα στα πεντακάθαρα άχυρα. Δεν ήμουνα σίγουρη αν ήταν κάτι ζωντανό ή σκέτες μεγάλες κουβαρίστρες μαλλί για πλέξιμο. Βούτηξα το χέρι μου κι έπιασα τη μια από τις δυο άσπρες μπαλίτσες. Δυο μαύρα στρογγυλά μάτια άνοιξαν και καρφώθηκαν στα δικά μου. Ύστερα τέντωσε δυο ηλίθια κοντά ποδαράκια, τ' ακούμπησε στο πουλόβερ μου και κούρνιασε το κεφάλι στο στήθος μου. Το κρατούσα εκεί, μαλακό και ζεστό,

τόσο εύθραστο. Με το άλλο χέρι πήρα και το άλλο, που δεν άνοιξε τα μάτια του, και το ξανάβαλα στο καλάθι.

«Βλέπετε», μου λέει ο μαγαζάτορας, «το θηλυκό σάς διάλεξε».

«Πώς με διάλεξε;», τον ρώτησα.

«Α, βέβαια. Δε διαλέγουμε μόνο εμείς. Μας διαλέγουν και τα ζώα. Πιάσατε και το αρσενικό, μα αυτό δε νοιάστηκε, ενώ αυτή η γαλίφα* κόλλησε απάνω σας και δε λέει να σας αφήσει».

«Και πόσο κάνει αυτή η γαλίφα;»

Μου είπε μια τιμή που αντιπροσώπευε το μισθό μου, στο Λύκειο που εργαζόμουν. Απογοητευμένη το ξεγάντζωσα από το πουλόβερ μου και βγήκα από το μαγαζί. Όσο κι αν φανεί παράξενο, μου 'ρθε η

---

*γαλίφα: καταφερτζού, κόλακας

διάθεση να κλάψω. Δυο Γάλλοι φίλοι μου με παρηγόρησαν. «Μη στενοχωριέσαι, πάντα πριν από τις γιορτές τα ζωάκια είναι πανάκριβα, γιατί οι Γάλλοι συνηθίζουν να τα δωρίζουν. Μόλις όμως περάσουν οι γιορτές, οι τιμές τους πέφτουν κατακόρυφα. Τι θα τα κάνει ο έμπορος, του στοιχίζουν πολύ και δεν τον συμφέρει να μεγαλώσουν. Θα δεις που θα το πάρεις μισοτιμής μετά τα Χριστούγεννα, αν, αν φυσικά δεν έχει πουληθεί».

Την παραμονή των Χριστουγέννων, μόλις σχόλασα, πήρα πάλι τον υπόγειο και κατέβηκα στην Πορτ Ντ' Ορλεάν. Το μαγαζί γεμάτο από παιδιά και συνοδούς. Έφτασα αγχωμένη στο κοφίνι με τις άσπρες μπαλίτσες. Ανακουφισμένη πήρα το κοριτσάκι στη χούφτα μου και το 'σφιξα στο στήθος μου. Αυτό

μύρισε λίγο το πουλόβερ μου κι έχωσε το μουράκι του μέσα. Με αναγνώρισε. Τι θρίαμβος! Έμενα κει σαν μαρμαρωμένη, μη χαλάσει το όνειρο. Εξάλλου σκεπτόμουν πως όσο έμενα και το κρατούσα, δεν κινδύνευα να το διαλέξει κάποιος πελάτης. Στην Ευρώπη τα πρωτεία, από την αναμονή ταξί στο δρόμο, είναι νόμοι.

Μας χώριζαν δυο μέρες ώσπου να περάσουν τα Χριστούγεννα. Ούτε όταν ήμουν παιδί και περίμενα πώς και πώς αυτή τη θαυμάσια γιορτή γεμάτη χαρές και εκπλήξεις, ποτέ πριν δεν κοιμήθηκα παραμονές με τέτοια αγωνία. Το απόγευμα των Χριστουγέννων πήρα τους άδειους δρόμους και κατέβηκα στο μαγαζί, που ήταν φυσικά κλειστό, με αμυδρό φωτισμό. Κόλλησα το μούτρο μου στο τζάμι της πόρτας

προσπαθώντας να διακρίνω αν το κουταβάκι βρισκόταν στη θέση του, αλλά μάταια.

Ξημέρωσε επιτέλους η επομένη των Χριστουγέννων και βρέθηκα στο μαγαζί την ώρα που άνοιγε. Η καρδιά μου χτυπούσε δυνατά, αγιάτρευτα παράφορη. Τα κουταβάκια κοιμούνταν αγκαλιά. Λίγο ακόμη και θα 'βαζα τα κλάματα, τόση ήταν η χαρά μου. Ο μαγαζάτορας δε μου 'δινε καμιά σημασία, παγερός Γάλλος κι επιπλέον μαχμουρλής. Άρπαξα τούτη τη φορά το σκυλάκι, λες και κινδύνευε. Μύριζε όπως τα ανθρώπινα βρέφη. Και τα δυο παιδιά που γέννησα μύριζαν έτσι, σαν συννεφάκια.

Κάποια στιγμή ακούστηκε η φωνή του Γάλλου.

**«Δεν το παίρνετε;» Σαν να μου
’λεγε: «Δεν το παίρνεις να σε
ξεφορτωθώ;».**

**«Το θέλω πολύ», είπα, «αλλά
είναι ακριβό για μένα».**

«Δεν είστε Γαλλίδα».

**«Από την Ελλάδα, έχουμε
δικτατορία εκεί κι όσοι μπορέσαμε
φύγαμε...»**

**«Δώστε ό,τι λεφτά έχετε», είπε
χωρίς να με κοιτάξει.**

**«Μα...», τραύλισα, «έχω μόνο τα
μισά».**

**«Φτάνουν, αφήστε τα στον
πάγκο».**

**Αν ο μαγαζάτορας δεν ήταν
Γάλλος, θα τον φιλούσα σίγουρα.
Έβγαλα από το πορτοφόλι τα
υπόλοιπα (από το νοίκι) που θα
περνούσα το Γενάρη, άφησα το
σκυλάκι αραγμένο στο στήθος μου,
μέσα από το παλτό μου, και τρελή**

από χαρά πήρα το μετρό για το σπίτι.

Αυτό ήταν. Γεννήθηκε στο Παρίσι, ε και; Όποιος γεννιέται στο Παρίσι είναι και καλά αριστοκράτης; Και όμως είχε ένα μοναδικό τρόπο να δείχνει τη δυσαρέσκεια της, όταν κάτι δεν της άρεσε. Της άρεσαν τα μεγάλα μαλακά μαξιλάρια του κρεβατιού μου, το πουπουλένιο πάπλωμα, το κοτόπουλο και 'γώ. Δε γούστερνε κανέναν άλλο. Και το 'δειχνε με το μουγκρητό της σαν την πλησίαζε λίγο κάποιος και δαγκώνοντας τον αν πλησίαζε τελείως. Και να δεις που όλοι μπαίνανε στον πειρασμό να τη χαϊδέψουν, γιατί ήταν όμορφη, μια κούκλα.

Όταν την έβγαζα έξω στους δρόμους του Παρισιού, οι Γάλλοι γελούσανε, «δες», λέγανε, «ίδια η

Μπεμπέ». Κι αλήθεια έμοιαζε στην Μπαρντό*. Τι στριμμένη και δύσκολη ήταν! Για όλα δυσανασχετούσε και το 'δειχνε. Είχε προσωπικότητα βεντέτας της Μπελ Επόκ.* Αν ήταν γυναίκα, θα ζούσε τυλιγμένη σε νταντέλες και βελούδα.

Σιχαινόταν τη Φύση. Δεν της άρεσε καθόλου η ζωή στο χωριό. Έπρεπε να τη δεις να περπατάει στους χωματόδρομους του χωριού. Σήκωνε το ένα πόδι μετά το άλλο τόσο αργά, λες και πατούσε επάνω σε γυαλιά. Άσε το τι γίνηκε σαν πρωταντίκρισε γάιδαρο, που

---

*Μπαρντό: η παλαιά γαλλίδα ηθοποιός Μπριζίτ Μπαρντό

*Μπελ Επόκ (γαλλ.): Ωραία Εποχή. Η περίοδος ευφορίας και ελαφρότητας της γαλλικής αστικής τάξης στις αρχές του 20ού αιώνα

άρχισε να τον κυνηγά με τα πιο δυνατά γαβγίσματα κι ύστερα πήγε και κρύφτηκε σ' ένα ντουλάπι της κουζίνας. Βέβαια το χωριό ήταν πρωτόγονο, με τους δρόμους γεμάτους πέτρες, καβαλίνες* και αγκάθια. Αλλά τι 'θελες να της κάνω; Να της φορέσω παπούτσια; Ή ν' αρνηθώ το χωριό; Μια ζωή ονειρευόμουν ν' αποκτήσω σπίτι σ' ένα τέτοιο χωριό. Το Πάσχα δεν μπορείς να διαβείς τους στενούς δρόμους καθώς φουντώνουνε κατάπράσινα φασκόμηλα, μαργαρίτες και τσουκνίδες ανάκατα.

Όταν πηγαίναμε περίπατο, εκείνη βέβαια ακολουθούσε, αλλά μετά τριάντα βήματα σταματούσε. «Θα 'ρθεις;», της φώναζα. Αλλά

---

*καβαλίνες: (σ)βουνιές, κόπρανα αγελάδων ή αλόγων

πέτρωνε καταμεσής του μονοπατιού με τα μάτια της γεμάτα απόγνωση καρφωμένα στα δικά μου. Καθώς έσκυβα κοντά της, μου άπλωνε το ποδαράκι. Αμέτρητα ξερόκλαδα μπερδεμένα στο πυκνό της τρίχωμα σφήνωναν ανάμεσα στα δάχτυλα της. Τα καθάριζα προσεκτικά κι ύστερα την έπαιρνα αγκαλιά και συνεχίζαμε τον περίπατο. Έμενε τότε ακίνητη, σαν λιγωμένη από την ευτυχία, καθώς ταξίδευε απάνω μου. Κάθε φορά που βγαίναμε, επαναλαμβανόταν το ίδιο.

Μα και να την άφηνα σπίτι, δε θα χαιρόμουν περίπατο. Τα μάτια του σκύλου που φεύγεις και τον αφήνεις, σε τυραννούν πιο πολύ κι από ενός παιδιού. Εγώ που έχω και παιδιά και σκυλιά, ξέρω. Ο άνθρωπος έχει αμέτρητους τρόπους να διαμαρτυρηθεί. Κλαίει, φωνάζει,

βρίζει, κάνει χειρονομίες και κυρίως εκφράζει με λόγια πόσο τον πλήγωσες. Το σκυλί δε διαθέτει παρά τα μάτια του. Πόσες φορές δεν έκλεισα την πόρτα αποφασιστικά πίσω μου, φεύγοντας μόνη, επιμένοντας να μην υποκύψω στο βλέμμα της, και πόσες φορές δε γύρισα πίσω απελπισμένη από την αδυναμία μου. Αλλά ζούσα ανετότερα με τα ελαττώματά μου παρά με τη θλίψη των ματιών της. Μια μεγάλη ποιήτρια έγραφε: «Όταν μπορέσω να περάσω / αδάκρυτη / δίπλα από ένα σκύλο, / θα έχω μεταμορφωθεί».

Λένε, οι υποκριτές, οι φαύλοι, πως είναι ντροπή ν' αγαπάς τόσο ένα σκυλί, ενώ θα μπορούσες να προσφέρεις όλα τα έξοδα που κάνεις γι' αυτό σ' ένα πεινασμένο παιδί. Ξέρεις γιατί το λένε; Γιατί οι

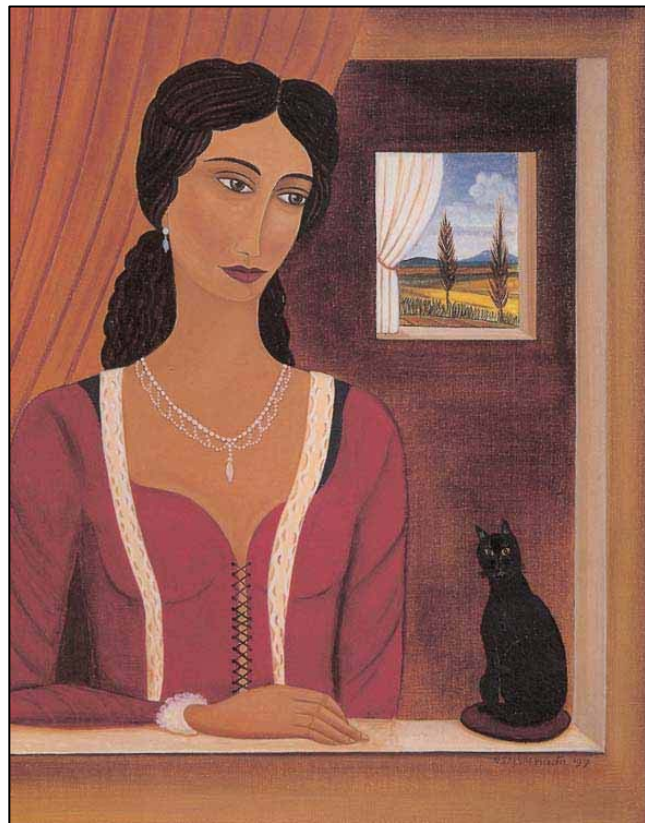

**άνθρωποι δεν μπορούν να αγα-
πούν χωρίς αναγνώριση. Η ελεημο-
σύνη είναι εκδήλωση εγωισμού.
Σου την αναγνωρίζουν οι άλλοι και
σε επαινούν για όσα προσφέρεις.
Το ν' αγαπάς ένα ανυπεράσπιστο
ζώο, το να αναλαμβάνεις την
ευθύνη της συντήρησής του, της
ζεστασιάς, της υγείας του, είναι μια
δοκιμασία για τον κούφιο κι επιδει-
ξιομανή. Γιατί πώς να προσφέρει
χωρίς προσδοκία έκφρασης
ευγνωμοσύνης και επαίνων από
τους τρίτους; Ένα σκυλί δέχεται και
χωράει όση αγάπη του δώσεις.
Μπορείς ν' ακουμπήσεις απάνω
του όλη την αγάπη που οι άνθρω-
ποι γύρω σου δε χρειάζονται.**

**Όταν κλαίμε για ένα σκυλί που
χάσαμε, κλαίμε για μας. Που ορφα-
νέψαμε, καθώς στερηθήκαμε την
πιο τέλεια μορφή αγάπης, την πιο**

**αθόρυβη και λιγότερο απαιτητική
που γίνεται. Ίσως, λέω!**

***Άνθρωποι και ζώα
στη νεοελληνική πεζογραφία,
επιμέλεια – ανθολόγηση Δ.
Παπακώστας, Ωκεανίδα***

Νίκη Ελευθεριάδη, *Η γάτα της Νίκης*

Ερωτήσεις

- 1** Η αφηγήτρια αισθάνεται ένοχη. Βρείτε τα σχετικά χωρία και εξηγήστε γιατί νιώθει έτσι.
- 2** Γιατί η αφηγήτρια αποκαλεί τη σκυλίτσα της «στρίγκλα»;
- 3** Στις δύο τελευταίες παραγράφους η αφηγήτρια διατυπώνει τις απόψεις της σχετικά με την αγάπη των ανθρώπων προς τα σκυλιά. Συζητήστε τες.
- 4** Διαβάστε τις επόμενες στροφές από το ποίημα (απόσπασμα) της Μυρτιώτισσας και συγκρίνετε το περιεχόμενο τους με το διήγημα της Λ. Ζωγράφου:

Στο γάτο μου

*Σ' αντάμωσα στο εξοχικό σοκάκι,
μια μέρα θλιβερή και παγωμένη*

ήσουν του δρόμου

**αδέσποτο γατάκι,
δυο κόκκαλα σε τρίχα μαδημένη.**

Κι εγώ, που σεργιανούσα εκεί

**μονάχη,
με την καρδιά βαριά, γεμάτη πόνο,
έσκυψα και σου χάιδεψα τη ράχη,
κι ευτύς εσύ ξοπίσω μου ήρθες
μόνο.**

Σε κράτησα, φτωχούλι,

**να σε θρέψω
και να σε γιάνω**

**μου ήταν ο σκοπός μου,
μα δεν μπορούσα ωστόσο**

**να πιστέψω,
ο μέγας πως θα γίνεις
σύντροφος μου.**

**Μυρτιώτισσα, Άπαντα,
Alvin Redman Hellas**

5 Συγκρίνετε τον τρόπο αφήγησης της ιστορίας με εκείνον του διηγήματος του Γ. Σκαμπαρδώνη «Η Βαγγελιώ – δεν – είσαι – εντάξει».

Διαθεματική εργασία

Συγκεντρώστε υλικό από το διαδίκτυο (<http://worldanimal.net>) ή από φιλοζωικά έντυπα σχετικά με τα κινήματα και τις οργανώσεις για την υπεράσπιση των ζώων και παρουσιάστε το στην τάξη.

ΛΙΛΗ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Η Λιλή Ζωγράφου γεννήθηκε το 1922 στο Ηράκλειο της Κρήτης και πέθανε το 1998. Σπούδασε Φιλολογία στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Εργάστηκε ως δημοσιογράφος σε

γνωστά περιοδικά και εφημερίδες και ταξίδεψε πολύ στην Ευρώπη. Δημοσίευσε 24 βιβλία που έχουν κάνει αλληπάλληλες εκδόσεις. Έγραψε σημαντικά δοκίμια για Έλληνες και ξένους συγγραφείς [*Νίκος Καζαντζάκης – Ένας τραγικός* (1959), *Ο ηλιοπότης Ελύτης* (1961), *Κ. Καρυωτάκης - Μ. Πολυδούρη* (1977) κ.ά.], νουβέλες (*Αγάπη*) και μυθιστορήματα [*Επάγγελμα πόρνη* (1978), *Μου σερβίρετε ένα βασιλόπουλο παρακαλώ;* (1983), *Η Συβαρίτισσα* (1987), *Νύχτωσε αγάπη μου, είναι χτες* (1990) κ.ά.]. Το μυθιστόρημα της *Η αγάπη άργησε μια μέρα* (1994) διασκευάστηκε σε συνέχειες για την ελληνική τηλεόραση.

Γιώργος Σκαμπαρδώνης

Η Βαγγελιώ-δεν-είσαι-εντάξει

Το ακόλουθο διήγημα προέρχεται από τη συλλογή Η στενωπός των υφασμάτων (1992), που βραβεύτηκε με το Κρατικό Βραβείο Διηγήματος. Η γάτα με το ασυνήθιστο όνομα Η Βαγγελιώ-δεν-είσαι-εντάξει παίζει τα βράδια ένα ριψοκίνδυνο παιχνίδι το οποίο κάποια στιγμή αποβαίνει θανάσιμο.

Κάθομαι στην ημικυκλική βεράντα με τα τζαμωτά ορθάνοιχτα κι απολαμβάνω το καθιερωμένο απογευματινό «ΜπλακΛέιμπελ».* Μπροστά μου,

---

*Μπλακ Λέιμπελ: μάρκα από ούισκι

στο μαρμάρινο τραπεζάκι, δίπλα στο ποτήρι, γυαλίζει το μπρελόκ με το χρυσό καρφί. Ένα κομψό χρυσό καρφάκι, που αστράφτει κοκκινίζοντας από τις κεραμιδιές σφήνες του ηλιοβασιλέματος – το 'χα πάει στο χρυσοχόο, που του κόλλησε κρίκο στρόγγυλο και το κρέμασα χάριν ενθυμήσεως μαζί με τα κλειδιά.

Απλώνω το χέρι κι αγγίζω το πολύτιμο μέταλλο νιώθοντας στο δέρμα το διακριτικό ρίγος που αισθανόμουν όταν χάιδευα τους αιχμηρούς κυνόδοντες της Βαγγελιώς-δεν-είσαι-εντάξει. Έχει περάσει ένας χρόνος και δυο μήνες από τότε, από την τελευταία φορά. Σουρούπωνε και καθόμασταν στο άλλο τραπεζάκι, στον κήπο, κάτω από την αχλαδιά, απολαμβάνοντας την ησυχία του Ιουλίου, όταν είδα αίφνης* τη γάτα μας, τη Βαγγελιώ-

δεν-είσαι-εντάξει, να σπρώχνει
προσεκτικά, απαλά, την πόρτα της
βεράντας και να βγαίνει έξω.

Την παρατηρούσα ακίνητος,
σιωπηλός. Κατέβηκε αθόρυβα τα
δυο σκαλάκια, πάτησε στο γρασίδι
με βήματα ευλύγιστης πανουργίας
κι άρχισε να προχωράει ανάμεσα
στα μισοβυθισμένα κόκκινα τούβλα.
Η ουρά της χαμηλωμένη κυμάτιζε
διερευνητικά, οι μυώνες της έπαι-
ζαν συσπειρωμένοι από έμφυτη
δολιότητα και συμπυκνωμένη
προσοχή. Σερνόταν σχεδόν με την
κοιλιά ανάμεσα στα λουλούδια,
πατώντας ευλαβικά στο χορτάρι,
κρατώντας κρυμμένα τα συσταλά*
της νύχια, κοιτάζοντας μια από δω,
μια από κει με ελαφρές στροφές του

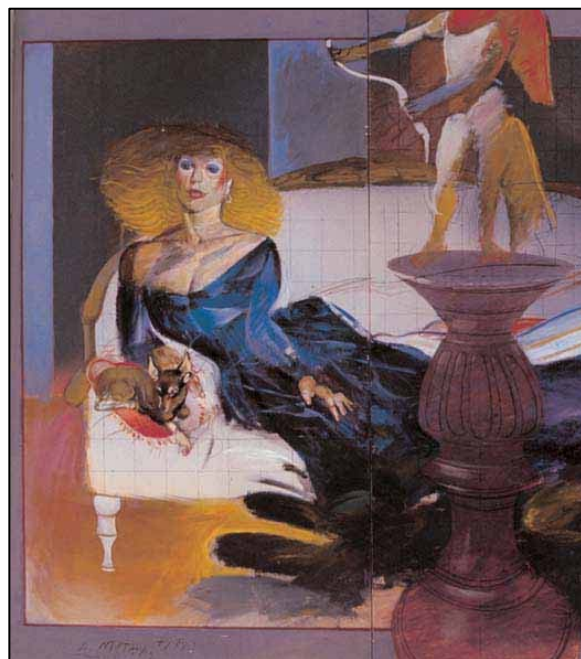
* αίφνης: ξαφνικά

* συσταλά: μαζεμένα

κεφαλιού και με τ' αυτιά της ορθά, τριγωνισμένα, σε απόλυτη υπερένταση. Προχωρούσε αργά, γλιστρούσε πόντο πόντο σαν ναρκοσυλλέκτης.

Προσπαθούσε να περάσει εντελώς αθέατη το φυτόχωμα και τα κήπια και να φτάσει στο τοιχαλάκι του φράχτη – ήξερε πως, αν τη δούμε, θα τη μαλώσουμε να ξαναγυρίσει στο σπίτι, ματαιώνοντας το θανάσιμο παιχνίδι που έπαιζε αρκετά βράδια, μόλις σουρούπωνε: περνούσε αιλουροειδώς τον κήπο, γλιστρούσε ανάμεσα απ' τα κάγκελα της περίφραξης, έβγαινε έξω και στεκόταν στην κόψη του κράσπεδου караδοκώντας υπομονετικά. Κάθε που κάποιο αυτοκίνητο φαινόταν στο βάθος του συνοικιακού δρόμου, η Βαγγελιώ-δενείσαι-εντάξει συσπειρωνόταν

περισσότερο. Στις δέσμες των προβολέων που έρχονταν προσπαθούσε, ανάμεσα στην αιωρούμενη σκόνη, να διακρίνει κάποιο κουνούπι. Μόλις το εντόπιζε, τινάζοταν κεραυνοβόλα, το 'πιανε με το στόμα στον αέρα και το κατάπινε καθώς προσγειωνόταν, γλιστρώντας αστραπιαία απέναντι λίγο πριν περάσει, την επόμενη στιγμή, από το σημείο της απόπειρας ο θανάσιμος όγκος του

Δημήτρης Μυταράς, *Ντέπυ*

αυτοκινήτου, αφήνοντας πίσω του
στροβίλους αέρα και σκόνης

Κι ύστερα στεκόταν στο άλλο
πεζοδρόμιο καθηλωμένη, τεντωμέ-
νη, σε απόλυτη επιφυλακή, περιμέ-
νοντας τα φανάρια κάποιου αυτοκι-
νήτου που θα ερχόταν τώρα από
την αντίθετη κατεύθυνση. Ακίνητη.
Σαν πέτρα. Μόλις κάρφωναν από
μακριά οι προβολείς, η σκιά της
Βαγγελιώς-δεν-είσαι-εντάξει μεγά-
λωνε, διαστελλόταν, μάκραινε, γινό-
ταν θηριώδης, έπαιρνε σχήματα
ενός παράξενου, επίφοβου ζώου, κι
ύστερα σιγά σιγά μαζευόταν,
μίκραινε κι έφευγε πλάγια, ώσπου,
λίγο πριν ξανατιναχτεί η γάτα,
χανόταν εντελώς σαν να την είχε
μέσα της ρουφήξει.

Δεν έτρωγε τα κουνούπια από
πείνα. Την ταΐζαμε όλοι αρκετά,
συχνά υπέρ το δέον, γιατί ήταν

όμορφη, χρώματος κανελί με κόκκινες ραβδώσεις, αυτοκρατορικά νωχελική και ψεύτρα. Έτρωγε από τον έναν κι ύστερα έκανε την πεινασμένη στον άλλον, τριβόταν ηδονικά στα πόδια του, γαργάνιζε με απαιτητικό παράπονο για να ξαναφάει.

Ίσως επειδή είχε πάντοτε εξασφαλισμένο το φαγητό, δεν μπορούσε πια παρά να κυνηγάει υποθετικά θηράματα. Να βγαίνει κρυφά τη νύχτα και να θηρεύει άσαρκα θύματα, φανταστικά, ικανοποιώντας το κυνηγετικό της ένστικτο, δικαιώνοντας την ταχύτητα και το δόλο, την ευλυγισία και τα είκοσι της γαμψόφυχα, τον προαιώνιο φόνο μέσα της, που ζητούσε άχρηστα, έστω, θύματα για να επαληθευτεί. Η απληστία της, ικανοποιημένη τη μέρα χωρίς μόχθο, φαινόταν να γίνεται ανήσυχη αιμοβορία τη

**νύχτα, ψάχνοντας απεγνωσμένα
κατιτίς να εξοντώσει, ώστε να
ξαναγίνει το βασιλικό αιλουροειδές,
η προικισμένη, πάνοπλη, φονική
γάτα – μπορεί όμως και να μην
ήταν καθόλου έτσι, να υπάκουε σε
άλλες, δικές της, τυφλές μανίες,
εντελώς ακατανόητες για το δικό
μου σύστημα σκέψης, που πολλές
φορές το είχε αχρηστέψει με την
απρόβλεπτη συμπεριφορά της.**

**Σκεφτόμουν διάφορες λογικές
εκδοχές, που μάλλον καμιά δεν
έστεκε, ενώ καθόμουν κι έβλεπα τη
Βαγγελιώ-δεν-είσαι-εντάξει να
πλησιάζει, έρποντας σχεδόν, στο
τοιχαλάκι· οι άλλοι δεν την είχαν
αντιληφθεί, γιατί καθόντουσαν με
τις πλάτες γυρισμένες προς αυτήν.
Ήξερα ότι αυτό που πάει να κάνει
ήταν επικίνδυνο, αλλά με γοήτευε η
σκέψη ότι πάει να γραπώσει**

ασώματα θηράματα, μου φαινόταν σαν να διακινδύνευε μόνο και μόνο για να συλλάβει μιαν ιδέα, να γερακώσει* κάτι ανύπαρκτο αλλά απόλυτα ζωτικό γι' αυτήν, κάτι αλλόκοτα μοιραίο, πιο απαραίτητο από την τροφή της.

Την παρατηρούσα καθηλωμένος, αδύναμος να τη μαλώσω για να ξαναγυρίσει σπίτι.

Στάθηκε για λίγο ελλοχεύοντας* κι ύστερα πήδηξε στο τοιχίο, πέρασε ανάμεσα από τα κάγκελα και γλίστρησε έξω στο σκοτάδι.

Κατόπιν, με τη συζήτηση, την ξέχασα. Συνεχίζαμε ήρεμα την κουβέντα, ενώ η νύχτα έπεφτε πυκνή και τα φώτα των γύρω

---

*να γερακώσει: να αρπάξει σαν γεράκι *ελλοχεύοντας: παραμονεύοντας, караδοκώντας

σπιτιών άρχισαν ν' ανάβουν, η κίνηση να χαλαρώνει. Αυτοκίνητα περνούσαν πότε πότε στο δρόμο μ' αναμμένους προβολείς, κομματιάζοντας για λίγο τη νυχτερινή ησυχία, κι ύστερα πάλι επανερχόταν η δροσερή συνοικιακή σιωπή.

Θα 'χε περάσει μια ώρα, όταν ξαφνικά ακούσαμε ένα παρατεταμένο φρενάρισμα πανικού ακριβώς μπροστά στην περίφραξη κι ύστερα αντρικές αγριοφωνάρες, πόρτες αυτοκινήτου ν' ανοίγουν νευρικά και να κλείνουν με βρόντο. Τίναχτήκαμε όρθιοι και τρέχοντας βγήκαμε στο δρόμο. Ο οδηγός είχε κατεβεί από το αυτοκίνητο, ένα επαγγελματικό Φολκς Βάγκεν· κι έλεγε αναστατωμένος διάφορα μπερδεμένα πράγματα, κάνοντας παράξενες, υπερβολικές χειρονομίες. Καταλάβαμε εντέλει ότι η Βαγγελιώ-δεν-

είσαι-εντάξει πήδησε μπροστά από τα φανάρια ενός άλλου αυτοκινήτου και, καθώς προσγειωνόταν για να περάσει απέναντι, ερχόταν από την αντίθετη κατεύθυνση, ταυτόχρονα, το Φολκς Βάγκεν ακουμπώντας η γάτα στην άσφαλτο, βρέθηκε κάτω από την αριστερή μπροστινή ρόδα του και τώρα κείτονταν στη μέση του δρόμου, πέντε μέτρα από το σταματημένο αμάξι, που κινδύνεψε να ανεβεί στο πεζοδρόμιο για να την αποφύγει.

Κείτονταν τώρα εκεί μέσα στα αίματα, σκασμένη, με τσακισμένη τη σπονδυλική στήλη και λιωμένα τα πίσω πόδια της – σαν κιτρινο-κόκκινη πατσαβούρα. Το κεφάλι της, ωστόσο, ήταν ανέγγιχτο. Τα μάτια της, ανοιχτά, φωσφόρισαν στα φανάρια ενός αυτοκινήτου που πέρασε αργά από δίπλα μας.

Έσκυψα και της άνοιξα με προσοχή το στόμα. Πάνω στη γλώσσα της ήταν κολλημένο ένα κουνούπι, που αγωνιζόταν απεγνωσμένα να ξεκολλήσει. Της ξανάκλεισα τα σαγόνια προσεκτικά – η τελευταία της απόπειρα ήθελα να 'ναι πετυχημένη εντελώς.

Από το δεξί τσακισμένο μπούτι της ξεμύτιζε λάμποντας στη νύχτα το χρυσό καρφί που της έβαλε ο κτηνίατρος μέσα στο κόκαλο τρία χρόνια πριν, όταν ήταν μικρή και την είχαμε βρει πεσμένη από μια πολυκατοικία με σπασμένο το πόδι. Τρία χρόνια το κουβαλούσε μέσα της και το 'χαμε πια ξεχάσει. Ρουφώ μια γουλιά «Μπλακ Λέιμπελ» και ξαναχαϊδεύω το χρυσό καρφί που είναι περασμένο με κομψό κρίκο στο μπρελόκ, πάνω στο τραπεζάκι της βεράντας,

νιώθοντας πως αγγίζω τον κυνό-
δοντα της Βαγγελιώς-δεν-είσαι-
εντάξει. Ο απογευματινός ήλιος
κοκκινίζει όλο και περισσότερο,
βυθίζεται. Στα τζαμωτά ρέουν αργά
και ακανόνιστα βυσσινιές, καμπυ-
λωτές ραβδώσεις. Ένα αυτοκίνητο
περνάει μπροστά στο δρόμο. Είναι
τόσο συμμετρικό, που για μια
στιγμή μου φαίνεται ότι κινείται με
την όπισθεν.

Γ. Σκαμπαρδώνης,
Η στενωπός των υφασμάτων,
Καστανιώτης

Ερωτήσεις

1 Γιατί η γάτα παίζει αυτό το
θανάσιμο παιχνίδι; Ποιες απόψεις
διατυπώνει ο αφηγητής; Εντοπίστε
τες και συζητήστε τις.

2 Συγκρίνετε τον τρόπο αφήγησης της ιστορίας με τον αντίστοιχο τρόπο στο διήγημα της Λ. Ζωγράφου «Στρίγκλα και καλλονή». Τι παρατηρείτε;

3 Δοκιμάστε να γράψετε την ιστορία της Βαγγελιώς-δεν-είσαι-εντάξει με τη χρονολογική σειρά των γεγονότων. Ποια σειρά αφήγησης της ιστορίας σας αρέσει περισσότερο και γιατί;

Διαθεματική εργασία

Οργανώστε μια επίσκεψη σε κτηνιατρείο ή ιατρείο μικρών ζώων της περιοχής σας και ενημερωθείτε για τις μεθόδους και τις τεχνικές θεραπείας των άρρωστων ή τραυματισμένων κατοικίδιων ζώων.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΚΑΜΠΑΡΔΩΝΗΣ

Ο Γιώργος Σκαμπαρδώνης γεννήθηκε το 1953 στη Θεσσαλονίκη και σπούδασε Γαλλική Φιλολογία. Εργάζεται ως δημοσιογράφος σε εφημερίδες της Θεσσαλονίκης. Έγραψε σενάρια για τηλεοπτικά ντοκιμαντέρ, καθώς και το σενάριο για την ταινία του Παντελή Βούλγαρη Όλα είναι δρόμος. Τύπωσε τις συλλογές διηγημάτων *Μάτι φώσφορο*, *κουμάντο γερό* (1989), *Η στενωπός των υφασμάτων* (1992), που τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο Διηγήματος το 1993, *Πάλι κεντάει ο στρατηγός* (1996), *Η ψίχα της μεταλαβιάς - Ακριανή λωρίδα* (1998), *Σάββατο απόγευμα* (2000),

**και τα μυθιστορήματα *Γερνάω
επιτυχώς* (2000) και *Ουζερί
«Τσιτσάνης»* (2001). Διηγήματά του
έχουν μεταφραστεί σε δέκα
γλώσσες.**

Τζακ Λόντον

Ο αδάμαστος

Το κείμενο που ακολουθεί είναι κεφάλαιο από το μυθιστόρημα του Τζακ Λόντον Ο Ασπροδόντης (1906). Ο Ασπροδόντης είναι ένα μικρό θαρραλέο λυκόπουλο που συγκρούεται με τους σκληρούς νόμους της φύσης και των ανθρώπων, στην παγωμένη γη του Μεγάλου Βορρά, στα τέλη του περασμένου αιώνα. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα παρακολουθούμε την επίμονη προσπάθεια δύο αντρών, του Γουίντον Σκοτ, του νέου αφέντη του Ασπροδόντη, και του συντρόφου του, τον Ματ, να δαμάσουν το άγριο ζώο. Η υπομονή και η

**κατανόηση των δύο αντρών στο
ταλαιπωρημένο ζώο αποτελούν την
αρχή της εξημέρωσης του. Αν αυτό
δυσπιστεί και αμύνεται, είναι γιατί
έχει χάσει την εμπιστοσύνη των
στοιχών ανθρώπων που το έχουν
αντιμετωπίσει σκληρά.**

**«Είναι μάταιο», παραδέχτηκε ο
Γουίντον Σκοτ.**

**Καθόταν στο σκαλοπάτι της
καλύβας του και κοίταζε το Ματ που
αντέδρασε ανασηκώνοντας τους
ώμους με την ίδια απόγνωση.
Κοίταξαν και οι δυο τον Ασπρο-
δόντη, που τέντωνε την αλυσίδα
του με ορθώματα της τρίχας,
γρυλίσματα και άγρια χοροπηδητά
για να φτάσει τα σκυλιά του
έλκηθρου. Έπειτα από αλλεπάλλη-
λα και διάφορα μαθήματα, και**

μάλιστα με το μπαστούνι του Ματ, τα σκυλιά έμαθαν ν' αφήνουν ήσυχο τον Ασπροδόντη και ν' αγνοούν φαινομενικά την ύπαρξη του.

«Λύκος είναι και μάλιστα ανήμερος», δήλωσε ο Γουίντον Σκοτ.

«Δεν ξέρω», διαμαρτυρήθηκε ο Ματ. «Απ' ό,τι φαίνεται, έχει πολλά στοιχεία σκύλου μέσα του. Ένα είναι σίγουρο κι αυτό δεν αλλάζει με τίποτα».

Ο Ματ σώπασε και κοίταξε προς το βουνό Μουζχάιντ.

«Μην τσιγκουνεύεσαι αυτά που ξέρεις», αντιγύρισε* κοφτά ο Σκοτ, αφού περίμενε αρκετά. «Έλα, πες το».

Ο Ματ έδειξε τον Ασπροδόντη με τον αντίχειρα.

---

*αντιγύρισε: απάντησε

«Λύκος ή σκύλος - είναι κιόλας εξημερωμένος».

«Όχι!»

«Ναι, σου λέω, και μάλιστα με χάμouro.* Κοίτα εκεί. Βλέπεις τα σημάδια στο στήθος;»

«Δίκιο έχεις, Ματ. Ήταν σκύλος έλκηθρου, πριν πέσει στα χέρια του Όμορφου Σμιθ».*

«Και δεν υπάρχει κανένας λόγος να μην ξαναγίνει σκύλος έλκηθρου».

«Έτσι λες;», ρώτησε με αγωνία ο Σκοτ. Ύστερα η ελπίδα έσβησε, καθώς πρόσθετε κουνώντας το κεφάλι: «Τον έχουμε δυο βδομάδες κι είναι πιο άγριος παρά ποτέ».

«Δώσ' του μια ευκαιρία»,

---

*χάμouro: εξάρτημα των ζώων που σέρνουν έλκηθρο (ή άλλο όχημα)

*Όμορφος Σμιθ: ινδιάνικο όνομα

συμβούλεψε ο Ματ. «Λύσ' τον για ένα διάστημα».

Ο άλλος τον κοίταξε με δυσπιστία.

«Ναι», συνέχισε ο Ματ. «Ξέρω ότι προσπάθησες, αλλά δεν έπιασες μπαστούνι».

«Τότε προσπάθησε εσύ».

Ο Ματ έπιασε ένα μπαστούνι και πλησίασε το αλυσοδεμένο ζωντανό. Ο Ασπροδόντης κοίταξε το μπαστούνι, όπως κοιτάζει το λιοντάρι στο κλουβί το μαστίγιο του θηριοδαμαστή του.

«Τον βλέπεις που δεν παίρνει τα μάτια από το μπαστούνι;», είπε ο Ματ. «Καλό σημάδι. Δεν είναι χαζός. Δεν τολμάει να με πειράξει, όσο το κρατάω. Δεν είναι παλαβός, πίστεψέ με».

Όταν το ανθρώπινο χέρι πλησίασε στο λαιμό του, ο Ασπροδόντης

όρθωσε την τρίχα του, γρύλισε και ζάρωσε χαμηλά. Ενώ όμως κοίταζε το χέρι που πλησίαζε, δεν άφηνε από τα μάτια του και το μπαστούνι στο άλλο χέρι που κρεμόταν απειλητικά από πάνω του. Ο Ματ έλυσε την αλυσίδα από το κολάρο κι έκανε πίσω.

Ο Ασπροδόντης δυσκολεύτηκε να πιστέψει πως ήταν ελεύθερος. Είχαν περάσει πολλοί μήνες αφότου έπεσε στα χέρια του Όμορφου Σμιθ κι όλο αυτό τον καιρό δε γνώρισε ούτε στιγμή ελευθερίας, εκτός από τις περιπτώσεις που τον έλυναν για να παλέψει με άλλα σκυλιά. Αμέσως μετά τη μάχη, ήταν πάλι φυλακισμένος.

Δεν ήξερε τι να κάνει τη λευτεριά του. Ίσως, κάποια διαβολιά ετοίμαζαν πάλι εναντίον του οι θεοί. Προχώρησε αργά και προσεκτικά,

πανέτοιμος για την επίθεση. Δεν ήξερε τι να κάνει, όλα ήταν τόσο αναπάντεχα. Φρόντισε ν' απομακρυνθεί από τους δυο θεούς που караδοκούσαν και πήγε προσεκτικά στη γωνιά της καλύβας. Δεν έγινε τίποτα. Τα έχασε κυριολεκτικά και ξαναγύρισε πίσω, σταματώντας δυο τρία μέτρα μακριά τους και κοιτώντας τους επίμονα.

«Δε θα το σκάσει;», ρώτησε ο καινούριος αφέντης του.

Ο Ματ ανασήκωσε τους ώμους.

«Πρέπει να το διακινδυνεύσουμε. Ο μόνος τρόπος να μάθουμε είναι να δούμε με τα ίδια μας τα μάτια».

«Το φουκαρά», μουρμούρισε συμπονετικά ο Σκοτ. «Δε χρειάζεται παρά μια απόδειξη της ανθρώπινης καλοσύνης», πρόσθεσε και μπήκε στην καλύβα.

Βγήκε κρατώντας ένα κομμάτι κρέας που έριξε στον Ασπροδόντη. Αυτός απομακρύνθηκε και το περιεργάστηκε καχύποπτα από μακριά.

«Όχι, Μείτζορ!», προειδοποίησε με μια φωνή ο Ματ. Ήταν όμως πολύ αργά.

Ο Μείτζορ είχε κάνει έφοδο στο κρέας. Στη στιγμή που το άρπαξε στα δόντια του, χτύπησε ο Ασπροδόντης και ανέτρεψε τον Μείτζορ. Ο Ματ όρμησε, όμως ο Ασπροδόντης αποδείχτηκε πιο γρήγορος. Ο Μείτζορ στήθηκε τρεκλίζοντας, αλλά το αίμα που ανάβλυζε από το λαιμό του έβαφε το χιόνι κόκκινο όλο και πιο μακριά. «Κρίμα, αλλά του άξιζε», είπε ξέπνοος* ο Σκοτ.

---

*ξέπνοος: ξεψυχισμένος

Όμως το πόδι του Ματ ξεκινούσε ήδη για να κλοτσήσει τον Ασπροδόντη. Ένας πήδος... άστραψαν δόντια, ακούστηκε ένα πνιχτό επιφώνημα. Ο Ασπροδόντης, γρυλίζοντας με μανία, πισωπάτησε άτσαλα πολλά μέτρα, ενώ ο Ματ έσκυβε να εξετάσει το πόδι του.

«Μου την έδωσε», ανακοίνωσε δείχνοντας το σχισμένο παντελόνι, τα εσώρουχα και το ματωμένο λεκέ που μεγάλωνε.

«Σου είπα ότι είναι μάταιο, Ματ», είπε αποθαρρημένος ο Σκοτ. «Το σκέφτηκα και το ξανασκέφτηκα. Δεν το θέλω, αλλά δε γίνεται διαφορετικά».

Καθώς μιλούσε, έβγαλε απρόθυμα το περίστροφό του, άνοιξε τον κύλινδρο και έλεγξε το περιεχόμενο.

«Κοίτα, κύριε Σκοτ», διαμαρτυρήθηκε ο Ματ. «Τούτο το σκυλί έζησε μια κόλαση. Μην το περιμένεις να φερθεί σαν αγγελούδι. Δώσ' του χρόνο».

«Κοίτα το Μείτζορ», αντιγύρισε ο άλλος.

Ο Ματ περιεργάστηκε το χτυπημένο σκυλί. Είχε βουλιάξει στο χιόνι, μέσα στο αίμα του, και με το ζόρι ανάσαινε.

«Του άξιζε. Εσύ το είπες, κύριε Σκοτ. Προσπάθησε να πάρει το κρέας του Ασπροδόντη και το πλήρωσε με τη ζωή του. Αναμενόμενο. Τι αξία έχει ένα σκυλί που δεν πολεμάει για το κρέας του;»

«Μα κοίτα τον εαυτό σου, Ματ. Εντάξει για τα σκυλιά, αλλά εσύ δεν είσαι σκυλί».

«Μου άξιζε κι εμένα», είπε πεισματάρικα ο Ματ. «Γιατί να τον κλοτσήσω; Είπες ότι καλά έκανε. Γιατί λοιπόν τον κλότσησα;»

«Είναι ευσπλαχνία να το σκοτώσουμε», διαμαρτυρήθηκε με πείσμα ο Σκοτ. «Δε δαμάζεται».

«Όχι, κύριε Σκοτ. Δώσ' του μια ευκαιρία να παλέψει, του άμοιρου. Έζησε μια κόλαση και πρώτη φορά βρίσκεται λυτός. Δώσ' του μια δίκαιη ευκαιρία κι αν δεν ανταποδώσει την καλοσύνη, θα τον σκοτώσω με τα ίδια μου τα χέρια. Έλα!»

«Μα το Θεό, ούτε εγώ θέλω να τον σκοτώσω», απάντησε ο Σκοτ κρύβοντας το περίστροφο. «Θα τον αφήσουμε να τρέξει λυτός και θα δούμε τι αποτέλεσμα θα φέρει η καλοσύνη. Ας προσπαθήσουμε». Πλησίασε τον Ασπροδόντη κι άρχισε να του ψιθυρίζει γλυκόλογα.

«Έχε καλύτερα έτοιμο το μπαστούνι», προειδοποίησε ο Ματ.

Ο Σκοτ έγνεψε αρνητικά και συνέχισε την προσπάθεια να κερδίσει την εμπιστοσύνη του Ασπροδόντη.

Ο Ασπροδόντης έγινε καχύποπτος. Κάτι του ετοίμαζαν. Είχε σκοτώσει το σκυλί του θεού, είχε δαγκώσει το σύντροφο του θεού και τι άλλο μπορούσε να περιμένει εκτός από σκληρή τιμωρία; Αυτός όμως θα την αντιμετώπιζε αδάμαστος. Όρθωσε την τρίχα κι έδειξε τα δόντια. Τα μάτια του έπαιξαν ζωηρά, ολόκληρο το κορμί του ετοιμάστηκε για τα πάντα. Ο θεός δεν είχε μπαστούνι, επομένως δε θα πλησίαζε πολύ κοντά. Το χέρι του θεού είχε απλωθεί και κατέβαινε στο κεφάλι του. Ο Ασπροδόντης ζάρωσε και σφίχτηκε. Μυριζόταν

κίνδυνο, κάποια προδοσία ή κάτι ανάλογο. Ήξερε τα χέρια των θεών, εξουσίαζαν και προκαλούσαν πόνο. Άλλωστε ήταν και η παλιά του απέχθεια για τα αγγίγματα. Γρύλισε πιο απειλητικά, ζάρωσε ακόμα πιο χαμηλά, αλλά το χέρι ακόμη κατέβαινε. Δεν ήθελε να δαγκώσει το χέρι, υπέμεινε τον κίνδυνο, ώσπου ξύπνησε μέσα του το ένστικτο και τον πλημμύρισε με την ακόρεστη δίψα για τη ζωή.

Ο Γουίντον Σκοτ πίστευε ότι ήταν αρκετά γρήγορος για να αποφύγει επίθεση και δάγκωμα. Όμως του έμελλε να μάθει την απίστευτη γρηγοράδα του Ασπροδόντη, που χτύπησε με την ευστοχία και την ευελιξία κουλουριασμένου φιδιού.

Ο Σκοτ ξεφώνισε ξαφνιασμένος, έπιασε το δαγκωμένο χέρι του και το κράτησε σφιχτά με το άλλο. Ο

Ματ βλαστήμησε χοντρά και πήδηξε στο πλάι. Ο Ασπροδόντης ζάρωσε κάτω κι έκανε πίσω, με την τρίχα ορθωμένη και τα δόντια γυμνά, τα μάτια απειλητικά και μοχθηρά. Τώρα περίμενε ξύλο, ένα ξύλο εξίσου φοβερό μ' εκείνο που έτρωγε από τον Όμορφο Σμιθ.

«Έι, τι κάνεις εκεί!», φώναξε ξάφνου ο Σκοτ.

Ο Ματ είχε ορμήσει στο καλύβι και ξανάβγαινε κρατώντας τουφέκι.

«Τίποτα», αποκρίθηκε εκείνος με προσποιητή ηρεμία. «Απλά θα τηρήσω το λόγο μου. Θα τον σκοτώσω».

«Όχι, δε θα τον σκοτώσεις!»

«Αλήθεια; Τώρα θα δεις».

Όπως ικέτευε ο Ματ για τον Ασπροδόντη, μετά τη δαγκωνιά, έτσι ικέτευε τώρα και ο Σκοτ.

«Είπες να του δώσουμε μια ευκαιρία. Θα του τη δώσουμε. Μόλις αρχίσαμε, δε θα τα παρατήσουμε στην αρχή. Μου άξιζε αυτή τη φορά. Και... για δες τον!»

Καμιά δεκαριά μέτρα πιο πέρα, στη γωνιά της καλύβας, ο Ασπροδόντης γρύλιζε, με μια μοχθηρία που σου έκοβε το αίμα, όχι στο Σκοτ αλλά στο Ματ.

«Άλλο πάλι και τούτο!», αναφώνησε κατάπληκτος ο Ματ.

«Είδες τι έξυπνος είναι;», πρόσθεσε βιαστικά ο Σκοτ. «Ξέρει τι σημαίνει τουφέκι, εξίσου καλά μ' εσένα. Έχει μυαλό και πρέπει να δώσουμε μια ευκαιρία σ' αυτό το μυαλό. Άσε κάτω το τουφέκι».

«Μετά χαράς», συμφώνησε ο Ματ ακουμπώντας το όπλο σε ένα κορμό. «Για δες και τούτο!», αναφωνούσε την άλλη στιγμή.

Ο Ασπροδόντης είχε ηρεμήσει και δε γρύλιζε πια.

«Αξίζει να το ψάξουμε. Κοίτα».

Ο Ματ άπλωσε το χέρι στο τουφέκι και, την ίδια στιγμή, ο Ασπροδόντης γρύλιζε. Μόλις ξεμάκρυνε ένα βήμα, τα ανασηκωμένα χείλη του Ασπροδόντη κατέβηκαν για να καλύψουν τα δόντια του.

Ο Ματ έπιασε το τουφέκι και άρχισε να το ανεβάσει αργά προς τον ώμο του. Την ίδια στιγμή ξανάρχιζαν τα γρυλίσματα του Ασπροδόντη και μεγάλωσαν όσο πλησίαζε να κορυφωθεί η κίνηση. Μια στιγμή όμως προτού φτάσει το τουφέκι στο ίδιο επίπεδο μ' αυτόν, πήδηξε στο πλάι, πίσω από τη γωνιά της καλύβας. Και ο Ματ απόμεινε να στέκει και να κοιτάζει το άδειο χιόνι, όπου στεκόταν πριν από λίγο ο Ασπροδόντης.

**Άφησε κάτω το τουφέκι σοβαρός
και στράφηκε στον εργοδότη του.
«Συμφωνώ μαζί σου, κύριε Σκοτ. Το
σκυλί είναι πολύ έξυπνο για να το
σκοτώσουμε».**

**Τ. Λόντον, Ο ασπροδόντης,
μτφρ. Πόλυ Μοσχοπούλου,
Αναστασιάδης**

Ερωτήσεις

- 1** Σχολιάστε τον τρόπο με τον οποίο ο Ασπροδόντης αντιλαμβάνεται τις αντιδράσεις των δυο ανθρώπων. Ποια ψυχική κατάσταση αποκαλύπτει;
- 2** Πώς κρίνετε την όλη συμπεριφορά των δυο αντρών απέναντι στο εξαγριωμένο ζώο;
- 3** Μπορείτε να δώσετε κάποιο άλλο όνομα στο άγριο σκυλί;
- 4** Προσπαθήστε να φανταστείτε τη συνέχεια της ιστορίας, περιγράφοντας τις σχέσεις του ζώου με το Σκοτ και το Ματ, ύστερα από όσα συνέβησαν μέχρι τώρα.

Διαθεματικές εργασίες

1 Δείτε σε βίντεο στην τάξη την ταινία *Ασπροδόντης* (1991) του Ράνταλ Κλάιζερ, η οποία βασίζεται στο ομώνυμο μυθιστόρημα του Τζ. Λόντον. Επίσης, τις ταινίες *Η μαύρη καλλονή* του Φράνσις Φορντ Κόπολα και *Η αρκούδα* του Ζαν Ζακ Ανό.

2 Χωριστείτε σε ομάδες, καθεμιά από τις οποίες θα μελετήσει μια πτυχή από τις ανάγκες των σκύλων και από τη συμπεριφορά των ανθρώπων απέναντι τους (διατροφή, υγιεινή, προστασία, κακοποίηση-εγκατάλειψη, αδέσποτα σκυλιά κ.λπ.). Τα αποτελέσματα της μελέτης και έρευνας σας να παρουσιαστούν ανά ομάδα στην τάξη και να συζητηθούν

ΤΖΑΚ ΛΟΝΤΟΝ (1876-1916)

Αμερικανός πεζογράφος, από τους περισσότερο γνωστούς και πολυγράφους, αγαπητός και στα παιδιά. Πέρασε δύσκολα παιδικά χρόνια, εργάστηκε σκληρά, ενώ η ανάγνωση κλασικών συγγραφέων και διανοητών (όπως ο Δαρβίνος, ο Μαρξ, ο Νίτσε) τον έστρεψε στη συγγραφή λογοτεχνικών βιβλίων. Στα σημαντικότερα έργα του συγκαταλέγονται *Ο γιος του λύκου* (1901, διηγήματα), *Οι άνθρωποι της αβύσσου* (1902), *Το κάλεσμα της άγριας φύσης* (1903), *Ο θαλασσόλυκος* (1904), *Η σιδερένια πτέρνα* (1908). Η γραφή του, απροσποίητη και φυσική, χαρακτηρίζεται από εξαιρετική απλότητα και λιτότητα.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

1ος ΤΟΜΟΣ

ΣΕΛ. 6

Κατάλογος εκδήλωσης, «Το φως του Απόλλωνα».

ΣΕΛ. 11

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

ΣΕΛ.13

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

ΣΕΛ.16

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

ΣΕΛ. 19

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

ΣΕΛ. 32

***Τα ρώσικα παραμύθια, απόδοση
στα ελληνικά Δημήτρης Ραβάνης-
Ρεντής, Σύγχρονη Εποχή.***

ΣΕΛ. 35

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

ΣΕΛ. 51

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

ΣΕΛ. 58

**Απ. Γιαγιάννος, Αρ. Γιαγιάννος, Ι.
Διγκλής, Ο κόσμος του Καραγκιόζη.
Φιγούρες, Ερμής.**

ΣΕΛ. 61

**Απ. Γιαγιάννος, Αρ. Γιαγιάννος, Ι.
Διγκλής, Ο κόσμος του Καραγκιόζη.
Φιγούρες, Ερμής.**

ΣΕΛ. 67

**Απ. Γιαγιάννος, Αρ. Γιαγιάννος, Ι.
Διγκλής, Ο κόσμος του Καραγκιόζη.
Φιγούρες, Ερμής.**

ΣΕΛ. 74

**Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.**

ΣΕΛ. 76

**Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.**

ΣΕΛ. 82

**Εκπαιδευτική Ελληνική
Εγκυκλοπαίδεια, Ζωολογία,
Εκδοτική Αθηνών.**

ΣΕΛ. 85

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

ΣΕΛ. 102

Εγκυκλοπαίδεια Δομή, Πινακοθήκη.

ΣΕΛ. 106

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

ΣΕΛ. 121

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

2ος ΤΟΜΟΣ

ΣΕΛ. 10

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

ΣΕΛ. 14

***Τα ρώσικα παραμύθια, απόδοση
στα ελληνικά Δημήτρης Ραβάνης-
Ρεντής, Σύγχρονη Εποχή.***

ΣΕΛ. 24

***Οι Έλληνες Ζωγράφοι, τόμ. 2, 20ός
αιώνας, Μέλισσα.***

ΣΕΛ. 40

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

ΣΕΛ. 46

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

ΣΕΛ. 50

***Λεύκωμα Παπαδιαμάντη, επιμέλεια
Φώτης Δημητρακόπουλος, Ergo.***

ΣΕΛ. 51

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

ΣΕΛ. 56

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

ΣΕΛ. 72

***Έργα τέχνης από τη συλλογή της
Βουλής των Ελλήνων, Βουλή των
Ελλήνων.***

ΣΕΛ. 77

Κάρολος Ντίκενς, Ύμνος των Χριστουγέννων, μτφρ. Μάρθα Αβενήρ, Γράμματα.

ΣΕΛ. 86

Δίκτυο δημοτικών εικαστικών εργαστηρίων / Εργαστήρι Τέχνης Χαλκίδας.

3ος ΤΟΜΟΣ

ΣΕΛ. 6

Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια. Τέσσερις αιώνες Ελληνικής Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.

ΣΕΛ. 10

Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια. Τέσσερις αιώνες Ελληνικής Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.

ΣΕΛ. 12

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

ΣΕΛ. 15

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

ΣΕΛ. 27

***Έργα τέχνης από τη συλλογή της
Βουλής των Ελλήνων, Βουλή των
Ελλήνων.***

ΣΕΛ. 29

***Έργα τέχνης από τη συλλογή της
Βουλής των Ελλήνων, Βουλή των
Ελλήνων.***

ΣΕΛ. 34

***Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη, Γ'
Ενιαίου Λυκείου, ΟΕΔΒ 2004.***

ΣΕΛ. 36

Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη, Γ' Ενιαίου Λυκείου, ΟΕΔΒ 2004.

ΣΕΛ. 48

Εξώφυλλο έκδοσης του περιοδικού που κυκλοφόρησε με την εφημερίδα *Η Καθημερινή*.

ΣΕΛ. 52

Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη Γ' Γυμνασίου, ΟΕΔΒ 1999.

ΣΕΛ. 58

Ελληνικές Αφίσες, Κέδρος.

ΣΕΛ. 63

Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια. Τέσσερις αιώνες Ελληνικής Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.

ΣΕΛ. 71

Έργα τέχνης από τη συλλογή της Βουλής των Ελλήνων, Βουλή των Ελλήνων.

ΣΕΛ. 78

Αρχείο Θεοδόση Πυλαρινού.

ΣΕΛ. 80

Αρχείο Θεοδόση Πυλαρινού.

ΣΕΛ. 86

Σ. Β. Σκοπελίτης, *Αρχοντικά της Λέσβου*, Ι. Ζαχαρόπουλος.

ΣΕΛ. 94

Σ. Β. Σκοπελίτης, *Αρχοντικά της Λέσβου*, Ι. Ζαχαρόπουλος.

ΣΕΛ. 97

Σ. Β. Σκοπελίτης, *Αρχοντικά της Λέσβου*, Ι. Ζαχαρόπουλος.

ΣΕΛ. 108

Έργα τέχνης από τη συλλογή της Βουλής των Ελλήνων, Βουλή των Ελλήνων.

ΣΕΛ. 114

Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.

Τέσσερις αιώνες Ελληνικής

Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη

και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.

ΣΕΛ. 118

***Ιστορία του Παγκόσμιου
Κινηματογράφου, Αιγόκερως.***

ΣΕΛ. 132

***Ιστορία του Παγκόσμιου
Κινηματογράφου, Αιγόκερως.***

4ος ΤΟΜΟΣ

ΣΕΛ. 6

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

ΣΕΛ. 10

**Ingo F. Walter , Βαν Γκογκ, μτφρ.
Σοφία Σουλιώτη, Taschen/Γνώση.**

ΣΕΛ. 17

***Πάπυρος Λαρούς Μπριτάνικα,
τόμ. 6.***

ΣΕΛ. 29

***Πάπυρος Λαρούς Μπριτάνικα,
τόμ. 6.***

ΣΕΛ. 34

Εξερευνώντας την Ινδία, Ερευνητές.

ΣΕΛ. 42

Εξερευνώντας την Ινδία, Ερευνητές.

ΣΕΛ. 49

Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.

Τέσσερις αιώνες Ελληνικής

Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη

και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.

ΣΕΛ. 51

Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.

Τέσσερις αιώνες Ελληνικής

Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη

και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.

ΣΕΛ. 60

***Έργα τέχνης από τη συλλογή της
Βουλής των Ελλήνων, Βουλή των
Ελλήνων.***

ΣΕΛ. 62

Έργα τέχνης από τη συλλογή της Βουλής των Ελλήνων, Βουλή των Ελλήνων.

ΣΕΛ. 63

Ιδιωτική συλλογή, αρχείο συγγραφικής ομάδας.

ΣΕΛ. 66

Ελληνικές Αφίσες, Κέδρος.

ΣΕΛ. 75

Έργα τέχνης από τη συλλογή της Βουλής των Ελλήνων, Βουλή των Ελλήνων.

ΣΕΛ. 78

Αρχείο Θεοδόση Πυλαρινού.

ΣΕΛ. 85

Αρχείο Θεοδόση Πυλαρινού.

ΣΕΛ. 90

Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη Γ' Γυμνασίου, ΟΕΔΒ 1999.

ΣΕΛ. 100

Αρχείο Θεοδόση Πυλαρινού.

ΣΕΛ. 106

Αρχείο Θεοδόση Πυλαρινού.

ΣΕΛ. 121

Κατάλογος έκθεσης εικαστικών έργων της Νίκης Ελευθεριάδη.

ΣΕΛ. 127

Αρχείο Θεοδόση Πυλαρινού.

ΣΕΛ. 131

V. Essers ,Ανρί Ματίς, μτφρ.

Αντιγόνη Σαλατίδου, Taschen / Γνώση.

ΣΕΛ. 133

Η Ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων, Εκδοτική Αθηνών.

ΣΕΛ. 135

Η Ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων, Εκδοτική Αθηνών.

ΣΕΛ. 139

Γιάννης Ψυχοπαίδης, *Το πράγμα που δεν έφτασε*, Αδάμ.

5ος ΤΟΜΟΣ

ΣΕΛ. 8

Βαλεντίνη Τσελίκα, Ολυμπιακοί Αγώνες 1896, Εξάντας - Μουσείο Μπενάκη.

ΣΕΛ. 12

Ελληνικές Αφίσες, Κέδρος.

ΣΕΛ. 25

Κ. Α. Μακρής, Η ελληνική λαϊκή τέχνη, Μέλισσα.

ΣΕΛ. 37

Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια. Τέσσερις αιώνες Ελληνικής Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.

ΣΕΛ. 42

Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια. Τέσσερις αιώνες Ελληνικής Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.

ΣΕΛ. 44

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

ΣΕΛ. 49

***Οι Έλληνες Ζωγράφοι, 20ός
αιώνας, τόμ. 2, Μέλισσα.***

ΣΕΛ. 55

Αρχείο Θεοδόση Πυλαρινού.

ΣΕΛ. 64

**C. Graber, *Οι ιμπρεσιονιστές*, μτφρ.
Γεωργία Αλεξίου, Γκοβόστης.**

ΣΕΛ. 66

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

ΣΕΛ. 69

**Οδυσσέας Ελύτης, *Το δωμάτιο με
τις εικόνες*, κείμενο Ευγένιος
Αρανίτσης, Ίκαρος.**

ΣΕΛ. 84

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

ΣΕΛ. 97

***H. Honour, J Kleming, Ιστορία της
Τέχνης, μτφρ. Ανδρέας Παππάς,
Υποδομή.***

ΣΕΛ. 110

***Οι μεγάλοι ζωγράφοι από τον 19ο
αιώνα στον 20ό, επιμέλεια Ρένα
Χατζηδάκη, Fabri-Μέλισσα.***

ΣΕΛ. 114

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

ΣΕΛ. 117

***Οι Έλληνες Ζωγράφοι, 20ός
αιώνας, τόμ. 2, Μέλισσα.***

ΣΕΛ. 120

Οι μεγάλοι ζωγράφοι από τον 17ο αιώνα στον 19ο, επιμέλεια Ρένα Χατζηδάκη, Fabri - Μέλισσα.

ΣΕΛ. 122

Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια. Τέσσερις αιώνες Ελληνικής Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.

ΣΕΛ. 136

Φώτης Κόντογλους, Εν εικόνι διαπορευόμενος, Ακρίτας.

6ος ΤΟΜΟΣ

ΣΕΛ. 12

Κατάλογος έκθεσης εικαστικών έργων της Νίκης Ελευθεριάδη.

ΣΕΛ. 22

Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια. Τέσσερις αιώνες Ελληνικής

**Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.
ΣΕΛ. 29**

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.
ΣΕΛ. 36***

**Ελευθεροτυπία, «Γεωτρόπιο», ΤΧ.
117, 6-7-02.
ΣΕΛ. 53**

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.
ΣΕΛ. 63***

***Έργα τέχνης από τη συλλογή της
Βουλής των Ελλήνων, Βουλή των
Ελλήνων.
ΣΕΛ. 75***

**Χάρης Καμπουρίδης, Δρούγκας,
Αδάμ.**

ΣΕΛ. 90

**Εκπαιδευτική Ελληνική
Εγκυκλοπαίδεια, Ζωολογία,
Εκδοτική Αθηνών.**

ΣΕΛ. 97

***Εθνική Πινακοθήκη, 100 χρόνια.
Τέσσερις αιώνες Ελληνικής
Ζωγραφικής, Εθνική Πινακοθήκη
και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.***

ΣΕΛ. 100

**Εκπαιδευτική Ελληνική
Εγκυκλοπαίδεια, Ζωολογία,
Εκδοτική Αθηνών.**

ΣΕΛ. 111

**Εκπαιδευτική Ελληνική
Εγκυκλοπαίδεια, Ζωολογία,
Εκδοτική Αθηνών.**

ΣΕΛ. 115

**Βίκυ Πάτσιου, Γρηγόριος
Ξενόπουλος 1867-1951, Ε.ΚΕ.ΒΙ.**

ΣΕΛ. 119

Ελευθεροτυπία, «Γεωτρόπιο»,

τχ. 192, 13-12-03.

ΣΕΛ. 124

**Ο σκιτσογράφος Ηλίας Κουμετάκης,
Άγρα / Ε.Λ.Ι.Α.**

7ος ΤΟΜΟΣ

ΣΕΛ. 24

**Κατάλογος έκθεσης εικαστικών
έργων της Νίκης Ελευθεριάδη.**

ΣΕΛ. 33

Δημήτρης Μυταράς, Αδάμ.

ΣΕΛ. 61

**Εκπαιδευτική Ελληνική
Εγκυκλοπαίδεια, Ζωολογία,
Εκδοτική Αθηνών.**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ 7ου ΤΟΜΟΥ

Οι φίλοι μας τα ζώα (συνέχεια από τον 6ο τόμο)

Λιλή Ζωγράφου, «Στρίγκλα και καλλονή»	7
Γιώργος Σκαμπαρδώνης, «Η Βαγγελιώ-δεν-είσαι-εντάξει»....	29
Τζακ Λόντον, «Ο αδάμαστος»	45
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ	65

Με απόφαση της Ελληνικής Κυβέρνησης τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου τυπώνονται από τον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν βιβλιόσημο προς απόδειξη της γνησιότητάς τους. Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δε φέρει βιβλιόσημο, θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7, του Νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α΄).

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

